

SAİD NURSÎ

Asrın İslam düşünürü

Said Nursî, insanın hemcinsleriyle iyi geçinebilmesinin sırrını yaratılış gayesi ve hayat prensipleri esasına bağlar. Ona göre insan Allah'ı (c.c) bilmek, iman etmek ve ibadet etmek için yaratılmıştır. İnsanın hayatına anlam veren değerler olarak da, ilim, meşruiyet, hürriyet, dürüstlük, ümit, çalışmak, sebat gibi kavramları görür. O, iman ve ibadeti insanın hem dünya hem de ahiret saadeti ehemmiyeti açısından, Kuran'ın tefsiri olan, 6000 sayfayı aşan eserlerini iman üzerinde yoğunlaştırır.

Said Nursî, „İstibdatın her nevine karşıyım. Onu nerede görürsem tokadımı vururum. Bence en kötüsü ilmî istibdattır. Ben ekmezsiz yaşamam, hürriyetsiz yaşayamam. İman ne kadar gelişirse hürriyet de o kadar parlar. İşte asr-ı saadet.“ Sözleriyle hürriyete olan büyük sevdasını ifade etmektedir.

Ordu adayı olarak devrin tek İslâm Akademisi „Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye“de görevden sonra, Birinci Dünya harbinde milis kuvvetleri komutanı olarak harbe iştirak etmiş, İstanbul'un işgalinde işgalci güçlere karşı aktif mücadele vermiştir. 1922 yılı sonunda Ankara'ya davet edilmiş, TBMM'de merasimle karşılanmış ve daha sonra mebuslara çağrısında, yeni Türkiye'nin şekillenmesinde manevi dinamiklerin ihmal edilmemesini ifade etmiştir.

1925'li yıllarda Türkiye'de uygulama alanına giren dini dışlama, yasaklama politikalarına karşı Bediüzzaman Said Nursî, Risale-i Nur adını

verdiği eserleriyle İslam'ın temel altyapısını oluşturan prensipleri açıklamaya yönelik bir tarz geliştirdi. **Yasaklamalarla değil, ancak insanların maddi ve manevi ilmen aydınlatmakla, suistimallerin önlenebileceğine dikkati çeken** Bediüzzaman Said Nursî, geliştirdiği Kurânî tarz ile akıl, kalp ve duygu bütünlüğünü temin ederek iman hakikatlerini anlatmıştır. Böylece kelim, tasavvuf ve pozitif bilimleri terkip ederek müslümanlara yepyeni bir bakış açısı sunmuştur. Reforma, ıslaha ve düzeltmeye dayalı bir tavır sergileyen Nursî, asla husumete, kine, kavgaya, bölmeye ve bölünmeye dayalı muhalefeti tercih etmemiştir. Yıkma, yok etme, yasaklama, tahrip etme gibi kelimeler onun mücadele sözlüğünde yoktur.

Sivil itaatsizlikte bir ömür boyu doğruları haykırmada sebat etmiştir. Hegemonyaya karşı direnmiş, önemli olanın meşru muhalefet olduğunu veciz bir şekilde ifade etmiştir, bu da ideal anlamda bir demokrasidir.

O, bütün eserlerinde, “Dünya hayatının faniliği, gelip geçici olduğu, kavga ve çekişmeye değmediği” üzerinde durmuştur. Harplerde kazanan taraf olmadığını belirtir ve özlü bir cümleyle ‘İnsanlık için esas olan sulhür’ der ve kaçınılmaz harplerin insanlığın uyanışına vesile olmasını temenni eder. Nitekim 2. Harp sonrası temeli atılan ve hızla gelişen barışı, eşitliği, insan hak ve hürriyetlerini ve hukukun üstünlüğünü esas alan prensipleri ideal anlamda yeterli olmasa da, ümit verici bulmuştur.

Elbette ki batının değerleri, insanlığın eşitlik, insan hak ve hürriyetleri ve hukukun üstünlüğü anlamında benimsediği ortak değerlerdir. Ancak, Nursî ‘Saadet odur ki, insanın hem dünyasını hem de maneviyatı içine alır’ tesbiti ile Batı

medeniyetiyle yetinmeyip, ebedi saadeti de içine alan daha ileri bir insanlık projesi hedeflemiştir.

Tevazu ve mahviyet hayatının ayrılmaz bir parçasıdır. Ona göre hakiki zenginlik dünyevi değerlerde değil, ruh ve gönül zenginliğindedir. Onun Kur’ânî paradigmaya dayalı düşünce sistemine göre, evren ve içindekiler okunması gereken büyük bir kitaptır. Eserlerinin her satırında kainatın ve içindekilerin sesini, birlik ve beraberliği sembolize eden varlıklar arasındaki yardımlaşmayı, âhenk ve nizamı görmek mümkündür.

Onun çok engin ve derin şefkat anlayışı hayatında hakim bir düstur olarak belirir karşımızda. Hayatı boyunca çektiği onca sıkıntıya ve çileye rağmen, o hep affedici olmuş, hakkında idam talebiyle dava açanlar için bile hidâyet temennisinde bulunmuştur.

Nursî der ki “Bizim düşmanımız cehalet, zaruret (yoksulluk) ve ihtilafıdır. Bu üç düşmana karşı ilim, sanat ve ittifak silahıyla cihat edeceğiz.” Görülüyor ki, Nursî insanlarla değil, insanlığa zarar veren cehalet, yoksulluk ve ihtilaf gibi kavramlarla mücadele etmiştir.

O, ‘muhabbete muhabbet, husumete husumet’ diyerek sevgi sıfatının sevilmesi gerektiğini ve nefret sıfatının da sevilmemesi gerektiğini insanlığa öğütlemiştir.

Onun mücadele ettiği bir konu da imansızlık cereyanıdır. Zira o, imanın insanlık için büyük bir saadet unsuru olduğuna inanır. İmana ve insanlığa hizmet için “diger dinlerle münakaşaya sebep olan konuları bir tarafa atıp, beraber çalışmanın gerekliliğini” öğütler.

İslam uleması yüzyıllar boyu insanın temel soruları olan “Ben kimim, nereden gelip, nereye gidiyorum, vazifem nedir?” gibi konulardan ziyade hep dış alem ve siyaset üzerine

mesailerini teksif etmişti. Oysa “İman ve temele ait” meseleler halledilmeden ve doyurucu cevaplar bulunmadan afaki meselelere yönelmek bunalımın derinleşmesini sonuç veriyordu. İslam dünyasının siyasi düzenleme ve projelerden ziyade ve fakat onları da ihmal etmeden zihniyet düzenlemesine ihtiyacı vardı. Problemin çözümü Kur’ân’ın çağlar üstü mesajının günümüze bakan yönünü ortaya çıkarmaktı.

Bediüzzaman İslam dünyasının karşılaştığı en köklü ve yıkıcı krize (fen ilimlerinden kaynaklanan dinsizlik veya dinde laubalilik, ırkçılık, istibdat) karşı Kuran’dan ilim ve mantık yoluyla çözümler göstererek milyonların imanının kurtulmasına vesile olarak, aşırı akımların önüne çıkıp, kaos ve anarşinin insanları ifsat etmesine engel olmuştur.

İnsanlığın ortak problemlerinin yanı sıra yaşadığı toplumun özel problemlerine de eğilen Bediüzzaman’a göre: Batı maddeciliğe saplanmış, Doğu ise eskiyen kurumlarını yenileyip, iman eksenli bir yapılanmaya dönüştürememişti. Osmanlı Devleti de aynı açmazda tükeniyordu.

Devlet ve millet şeklen İslâma bağlı olmakla birlikte mânâ plânında İslâmdan kopmuştu. Batı’yı da anlayamamıştı.

Asıl problem buydu. Çözümü ise: “Tahkiki (araştırmaya dayalı) iman” geliştirdiği metodun özü ve özeti idi.

Sıra “tahkiki iman” ekseninde gelişip çağın teknolojiyle zenginleşecek insanlar yetiştirmeye gelmişti. Bunun da yolu eğitimden geçirdi. İnsanları okumaya öğrenmeye teşvik etti yazdığı eserlerle isteyen herkesin autodidak temel dini konuları idrak etmelerine, kapı açtı.

“Vicdanın ışığı din ilimleridir, aklın nuru fen ilimleridir. İkisinin bütünleşmesiyle hakikat tecelli eder. Ayrıştıkları vakit, birincisinde taassup (tutuculuk), ikincisinde hile, şüphe doğar” diyordu.

İman tevhide, tevhid teslimi, teslim tevekkülü, tevekkül saadet’i dareyni (iki dünya) iktiza eder, diyen Nursî dinde ifrat ve tefrite kaçmamayı yeğler. Tenbelliği red eder.

Atalet sıkıntıyı, sıkıntı sefaheti, sefahet fakirliği ve bedbahtlığı doğurur. Aklın, mantığın çalıştırılması üzerinde durarak: Bu dünya tecrübe meydanıdır. Akla kapı açılır, fakat ihtiyar elden alınmaz ve insanda hissiyat galip olsa, aklın muhakemesini dinlemez, der (L80).

‘Kainat fevkalade ilahi bir eserdir ve Kuran’a göre okunursa, insana sonsuz saadete götüren bir ufuk açar’ diyor Bediüzzaman eserlerinde.

Ne dersiniz, gelin hep birlikte okuyalım!

Dialog-Forum Stuttgart e.V.

- füreinander miteinander -

Gaisburgstraße 10 A

70182 Stuttgart

Telefon 0711/2364279

Telefax 0711/8790158

Zu erreichen mit öffentlichen Verkehrsmitteln:
Haltestelle Charlottenplatz · Olgaack

Bankverbindung:

Postgiroamt Stuttgart · Konto-Nr. 11590-708 · BLZ 60010070

SAİD NURSÎ Asrın İslam düşünürü

Kuran’ı ve Hz. Muhammed’i (s.a.v.) çağımızın insanlarına orijinal bir şekilde, sunan İslamı depolitize ederek, müslümanlara dinamizm kazandıran, bu yeni misyonun öncüsü diyor:

“İslamiyet güneş gibidir; üflemeyle sönmöz. Gündüz gibidir, göz yummakla gece olmaz. Gözünü kapayan, yalnız kendine gece yapar.” TH 71

“Şeriat yüzde doksan dokuz ahlak, ibadet, ahiret ve fazilete aittir. Yüzde bir nisbetinde siyasete mütealliktir.” TH 59